

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF JOSEPH R. MICALLEF
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA**

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 15 ta' Novembru, 2023.

Numru 43

Rikors numru 1179/2015/1 LSO

**Il-Koordinatur Nazzjonali tal-Aġenzija Programmi tal-Unjoni
Ewropea**

v.

Steven Attard

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza dwar appell imressaq mill-konvenut Steven Attard kontra s-sentenza tal-Ewwel Qorti tat-30 ta' Ottubru, 2018, fejn ċaħdet l-eċċezzjonijiet kollha tal-konvenut u għaddiet biex laqgħet it-talbiet tal-Koordinatur Nazzjonali tal-Aġenzija Programmi tal-Unjoni Ewropea, billi ddikjarat u ddeċidiet illi l-konvenut huwa responsabbli

għall-ksur tal-ftehim mertu ta' din il-kawża u kkundannatu jhallas is-somma dovuta lill-attur u ċjoè s-somma ta' tmintax-il elf, ħames mija, sitta u għoxrin ewro u sbatax-il ċenteżmu (€18,526.17).

Daħla

2. B'rikors maħluf mressaq fl-14 ta' Diċembru, 2015, il-Koordinatur Nazzjonali tal-Aġenzija Programmi tal-Unjoni Ewropea fisser illi l-konvenut f'isem *Europe Experience Malta* ssottometta applikazzjoni lill-Aġenzija hawn fuq imsemmija sabiex jipparteċipa fil-programm bl-isem *Youth in Action*, li permezz tiegħu, kienu ser jiġu f'pajjiżna madwar ħamsa u erbgħin (45) żagħżuġh. Għalhekk, fis-6 ta' Marzu, 2008, gie ffirmat ftehim bejn l-Aġenzija u l-konvenut in rappreżentanza tal-*Europe Experience Malta*. Jingħad illi fid-dawl tal-kuntratt iffirmit, u fi tmiem il-proġett, il-konvenut kellu jissottometti rapport finali. Il-Koordinatur attur jgħid illi minkejja li l-konvenut issottometta rapport, dan kellu nieqes numru ta' dettalji importanti. Kien għalhekk li l-konvenut ingħata numru ta' estensjonijiet, liema estensjonijiet ma servew għalxejn peress li r-rapport finali u komplut baqa' ma giex mgħoddi lill-Aġenzija fiż-żmien rikjest.

3. Fid-dawl tal-premess, il-Koordinatur jgħid illi minħabba dan l-aġir min-naħa tal-konvenut huwa ma seta' qatt jirkupra l-fondi involuti mill-

Kummissjoni Ewropea, u riżultat ta' dan kellu jipproċedi kontra l-konvenut sabiex dan iħallas lura lill-Koordinatur is-somma ta' tmintax-il elf, ħames mija u sitta u għoxrin ewro, u sbatax-il ċenteżmu (€18,526.17). Irriżulta ukoll illi qabel ma ġiet mibdija l-kawża odjerna, inbdew proċeduri bir-rikors numru 146/2014 AE, fejn ġie deċiż li t-talba bl-ittra uffiċjali datata 31 ta' Jannar, 2014, fit-termini tal-**Artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta** hija infondata.

4. Għalhekk, l-attur beda l-proċeduri odjerni, fejn talab lill-Ewwel Qorti:

“1. Għall-finijiet ta' speditezza, jiġu allegati l-atti tal-kawża fl-ismijiet premissi deċiża nhar it-28 ta' Lulju, 2014 (rikors numru 146/2014AE);

2. Tiddikjara u tiddeċiedi li l-intimat huwa responsabbli għall-ksur tal-ftehim u għalhekk tikkundanna lill-intimat iħallas is-somma dovuta lir-rikorrenti u cioè s-somma ta' €18,526.17 (tmintax-il elf, ħames mija u sitta u għoxrin ewro u sbatax-il ċenteżmu).

Bl-ispejjeż inkluż dawk tal-ittri uffiċjali kollha mibgħuta lill-intimat li huwa minn issa ngunt in subizzjoni.”

5. L-Avukat Dr Cedric Mifsud għan-nom u in rappreżentanza tal-konvenut Steven Attard ippreżenta r-risposta maħlufa tiegħu nhar l-14 ta' Settembru, 2016, fejn ċaħad illi ma osservax numru ta' klawnsoli elenkati fil-ftehim iffirmit, b'dana illi fil-fehma tiegħu, it-talbiet kif vantati mill-Koordinatur attur huma nfondati u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż.

6. Nhar it-30 ta' Ottubru, 2018, l-Ewwel Qorti permezz tas-sentenza tagħha, ċaħdet l-eċċezzjonijiet tal-konvenut u għaddiet biex laqgħet it-

talbiet tal-Koordinatur attur. Is-siltiet l-aktar rilevanti ta' din is-sentenza huma dawn:

“II. KONSIDERAZZJONIJIET

Permezz ta' din il-kawża, il-Koordinatur Nazzjonali tal-Aġenzija Programmi tal-Unjoni Ewropea qed jipproċedi kontra l-intimat għall-ksur ta' ftehim iffirmit bejn il-partijiet, u konsegwentement qed jintalab li l-intimat iħallas is-somma ta' (€18,526.17) rappreżentanti r-rifużjoni tas-somma avanzata lill-intimat. L-intimat laqa' billi sostna li kienet l-Aġenzija li ma osservatx il-kalwsoli tal-ftehim, u kwindi l-ammont ta' €18,526.17 mhuwiex dovut. B'hekk ġie sostnut li t-talba fil-mertu hija infondata fil-fatt u fid-dritt billi l-intimat esegwixxa l-obbligi imposti fuqu bil-ftehim premiss.

Fatti:

*Jirriżulta mill-atti li fis-6 ta' Marzu, 2008 ġie ffirmit ftehim taħt il-Programm Youth in Action bejn il-European Union Programme Agency, hawnhekk riferuta bħala l-Aġenzija, u l-konvenut in rappreżentanza tal-Europe Experience Malta, rappreżentata minn Steve Attard bħala Direttur, liema ftehim jinsab esebit bħala Dok. B mar-rikors promotur. Illi skont l-istess ftehim, l-intimat kellu jissottometti rapport finali marbut mal-proġett. Illi qed jiġi sostnut mill-Aġenzija Nazzjonali li nonostante estensjonijiet ir-rapport finali ma ġiex ippreżentat fit-terminu rikjest. Illi peress li l-intimat baqa' inadempjenti l-Aġenzija ipproċediet bil-każ odjern. Jirriżulta wkoll li preċedentement għal dan il-każ, kien ġie istitwit każ ieħor premezz ta' rikors istitwit minn Steven Attard fit-termini tal-**Artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta** (Rikors numru 146/2014AE), fejn ġie deċiż li t-talba bl-ittra ufficjali datata 31 ta' Jannar, 2014 ai termini tal-**Artikolu 466** hija infondata (s-sentenza datata 28 ta' Lulju, 2014, tinsab esebita bħala Dok. A mar-rikors promotur).*

Provi:

*Marvic Debono xehdet permezz ta' affidavit (fol. 44-45) qalet li hi Programm Manager mal-'EUPA' u ilha f'din il-kariga mill-10 ta' Novembru, 2011, u dwar il-każ tal-intimat qalet li hu ma ssottomettix ir-rapport finali tal-proġett. Spjegat li matul l-2010, kien hemm l-obbligu li jingħalqu l-proġetti magħżula għall-fondi fl-2007. Semmiet li l-aħħar avviż kien intbagħat lill-intimat fis-26 ta' Ottubru, 2010 fejn il-benefiċċjarju ġie mgħarraf li kellu sal-10 ta' Novembru biex jissottometti r-rapport, u fis-27 ta' Ottubru, 2010 l-intimat bagħat email biex jinforma li hu kien qed jirrisjedi fl-Irlanda. Qalet li l-intimat reġa' ġie mfakkar fl-**Artikolu 1.5 tal-ftehim** iffirmit bejn l-Aġenzija u l-benefiċċjarju. Qalet li finalment peress li l-intimat kien għadu ma bagħatx ir-rapport sal-11 ta' Novembru, 2010 ingħata estensjoni oħra sas-17 ta' Novembru, 2010, u f'dik id-data l-intimat bagħat ir-rapport*

permezz ta' email, iżda r-rapport ma kienx fih id-dokumenti kollha. B'hekk qalet li fis-6 ta' Dicembru, 2010, l-Aġenzija kellha toħroġ avviż biex jiġihallas l-ammont ta' €18,526.17. Żiedet tgħid li kien fis-6 ta' Mejju, 2011 li rċeviet ir-rapport mingħand Steven Attard, iżda kien wasal tard wisq.

Marvic Anne Debono in kontro-eżami xehdet qalet li hi kienet taħdem ma' l-Aġenzija sa mill-2008, meta kienet project officer, u fl-10 ta' Novembru, 2011 bdiet bħala program manager. Qalet li meta ġie ffirmat il-ftehim mal-intimat ma kinitx għadha fl-aġenzija. Ikkonfermat li hemm emails bejn il-benefiċċjarji u l-aġenzija skont dak dokumentat. Qalet li l-progress report kien ġie sottomess mill-intimat. Qalet ukoll li għalhekk ingħataw żewġ pagamenti. Qalet li r-rapport finali kien sottomess fil-bidu tal-2011, li kien tard wisq għall-aġenzija. Mistoqsija jekk hemmx korrispondenza bil-miktub li tgħid li r-rapport ma ġiex aċċettat, qalet li hemm email mill-uffiċċjal ta' dak iż-żmien fejn ġie infurmat li kien hemm affarijiet neqsin fir-rapport. Dwar id-debit note ta' €18,526 qalet, li jekk ma jkunx hemm biżżejjed provi li l-proġett ma sarx, u dak hu standard text tal-aġenzija, u jridu jiġu ritornati l-flus kollha bħala 'unutilised funds' għax ma tkunx tajt biżżejjed provi li l-proġett sar. Spjegat li bħala Aġenzija kellhom kuntratt mal-Kummissjoni Ewropea u kellhom l-obbligu jaraw li l-proġetti tal-2007 ikunu jridu jagħlqu fl-2010. U ladarba l-intimat ma kienx ta r-rapport finali l-konsegwenza kienet id-debit note jew ir-recovery note. Skont il-kuntratt l-intimat kellu jagħti kollox sal-2008. Mill-2008 sal-2010 fil-file ma sabitx korrispondenza fejn ie mitlub ir-rapport. Spjegat li għalhekk, l-estensjoni msemmija fil-kuntratt tiegħu sal-2010 kienet tapplika iżda, hu ssottomettieh fl-2011 meta kienu diġa għalqu rapport tagħhom mal-Kummissjoni Ewropea fil-fatt kienu rripartowh bħala 'recovery order'.

Steven Attard xehed permezz ta' affidavit (fol. 85-87) u qal li hu kien Direttur ta' organizzazzjoni non governattiva, u kienu organizzaw «Exchange visit project». Qal li kien issottometta l-applikazzjoni għal dan fi Frar 2007. Sussegwentement kien irċieva korrispondenza b'email, Dok. SA1 u SA2 fejn infurmawh li kien intagħžel, u beda bil-preparattivi a spejjeż tiegħu għalkemm ma kienx għadu ffirmat il-kuntratt. Semma li fl-1 ta' Gunju, 2008 rċieva s-somma ta' €18,000 meta s-somma globali kienet ta' €31,000. Spjega li fl-24 ta' Gunju, 2010 talbuh rapport tramite email Dok. A, u hu ssottometta r-rapport fis-17 ta' Novembru, 2010. Qal li qatt ma ġie nfurmat li r-rapport kien rifjutat iżda ġie rikjest biex jipprovdi aktar dokumenti. Qal li dak iż-żmien ma kienx qed jirrisjedi Malta iżda l-Irlanda, u infurmahom li ma kellux kopja oħra x'jagħaddilhom. In segwitu, qal li kien irċieva debit note fejn ġie mitlub iħallas l-ammont ta' (€12,500.18). Żied igħid li skont it-termini u l-kondizzjonijiet tal-kuntratt li hu kien iffirma, kellu jissottometti r-rapport biex jirċievi l-«grant» iżda ma kienx hemm indikat li hu jkollu jħallas u jirrifondi l-ammont li kien ġie mħallas mill-Aġenzija, u qal li hu xorta waħda kien issottometta r-rapport finali.

Steven Attard bil-proċedura tal-Iskype xehed u qal li sal-2008 kien għadu jirrisjedi Malta. Hu kkonferma li ma pprezentax ir-rapport fi żmien xahrejn kif mistenni, ħa l-ammont ta' €18,000, u kellu estensjonijiet mill-EUPA. Mistoqsi jekk fid-29 ta' Novembru, 2010 rċevix korrispondenza li tgħid li kienu rċewew ir-rapport iżda li kienu rikjesti aktar affarijiet, qal li iva. Mistoqsi wkoll dwar Dok. XYZ, fejn hemm indikat li hu xorta pprezenta r-rapport tiegħu b'dokumenti neqsin, qal li ma jiftakarx li ra dan id-dokument u li x'aktarx kien qed jirrisjedi barra f'dak iż-żmien ukoll. Mistoqsi hu qattx ħallas l-ammont ta' €18,000, qal li le. Qal li l-ftehim kien sar wara l-proġett, u l-pagamenti rċevihom wara l-proġett u kkonferma li kien ġie infurmat li l-flus kienu ser jiġu tard u kwalunkwe spejjeż lejn il-proġett kienu a riskju tiegħu.

Kunsiderazzjonijiet ta' Dritt:

Illu f'materja kontrattwali il-ftehim hu liġi għall-partijiet kontraenti (**Art. 992(1) Kodiċi Ċivili**; ara «**Carmelo Bajada noe v. Fr. S. Cachia et noe**» (A.K. deċiża fis-16 ta' Lulju, 1973).

Illu huwa assodat li l-prinċipju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettat u li hi l-volonta' tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tiġi osservata. (Pacta sunt servanda); («**Gloria mart Jonathan Beacon et v. L-Arkitett u Ngineer Civili Anthony Spiteri Staines**» – App. Ċiv. Deċiża fil-5 ta' Ottubru, 1998); minkejja l-konsegwenzi iebsa li jistgħu jinsiltu minnha fil-prattika.

L-Artikolu 993 tal-Kap. 16 jiddisponi:

“Il-kuntratti għandhom jiġu esegwiti bil-bona fidi, u jobbligaw mhux biss għal dak li jingħad fihom, iżda wkoll għall-konsegwenzi kollha li ggib magħha l-obbligazzjoni skont ix-xorta tagħha, bl-ekwita', bl-uzu jew bil-liġi.”

Konsegwentement, japplika l-prinċipju li ladarba bejn il-partijiet hemm ftehim li jirregola r-relazzjonijiet ta' bejniethom, hu preżunt li qabel ma ffirmaw dak il-ftehim qiesu ċ-ċirkustanzi tal-każ u l-interessi tagħhom u allura darba ffirmaw il-kuntratt, huwa dak il-kuntratt li jissanzjona ir-relazzjonijiet ta' bejn il-kontendenti, u mhux xi prinċipju ieħor, anchorche` bażat fuq l-ekwita'. Il-prinċipju tar-rispett għall-volonta' tal-partijiet huwa wieħed fundamentali u dak li ftehm fuqu l-partijiet għandu l-forza ta' liġi għalihom (**l-Artikolu 992 tal-Kodiċi Ċivili**), u l-Qorti m'għandhiex tuża d-diskrezzjoni tagħha biex tissostitwixxi għal dak li ftehm l-partijiet il-volonta' tagħha.

Fil-materja ta' interpretazzjoni ta' kuntratt, ir-regola fundamentali hija dettata mill-**Artikolu 1002 tal-Kodiċi Ċivili**, li jgħid li meta l-kliem tal-kuntratt mehud fis-sens li għandu skont l-uzu fiż-żmien tal-kuntratt hu ċar m'hemmx lok għal interpretazzjoni (Ara sentenza rapportata f'Vol.XXXIV.i.p27, u “**Stanislao Cassar et v. Chevalier Antonio**

Cassar” deċiża fil-15 ta’ Diċembru, 1995 Kollezzi LXXXIX.ii.704 u, **“Improve Design Ltd. v. Ray’s Car Hire Ltd. et”** P.A. deċiża fis- 6 ta’ Diċembru, 2012).

F’dan l-istess każ, kompla jingħad:

“Hu biss meta s-sens tal-kliem ma jaqbilx ma’ dak li kellhom fi hsiebhom il-partijiet kollha kif ikun jidher mill-pattijiet mehudin kollha flimkien, li għandha tghodd l-intenzjoni tal-partijiet. (Artikolu 1003 tal-Kap 16).”

It-talba odjerna:

Illi t-talba kif dedotta, qed jiġi ritenut li l-intimat huwa responsabbli għall-ksur ta’ ftehim kontrattwali, kwindi qed jiġi mitlub jirrifondi lir-rikorrenti l-ammont ta’ €18,526.17.

Il-Ftehim bejn il-partijiet:

Kif gie riassunt minn din il-Qorti kif diversament presjeduta fuq riferita:

“Il-kwistjoni li nqalgħet hi li r-rikorrent naqas milli jippreżenta r-rapport finali bil-mod li kien jitlob il-kuntratt. B’ittra datata 19 ta’ Ottubru, 2010 l-Aġenzija nfurmat lir-rikorrent li kienet għadha ma rċevitx ir-rapport finali. Fiha jingħad li kien qiegħed jingħata sal-25 ta’ Ottubru, 2010 sabiex jippreżenta r-rapport finali. Imbagħad b’email datata 28 ta’ Ottubru, 2010 ir-rikorrent gie nfurmat li: «... Failure to fulfil your obligations under Article 1.5 – Submit the final Report and other documents and Article II – Termination of the Agreement, results in the total recovery of the advance payment for this project». Sussegwentement b’ittra tas-26 ta’ Ottubru, 2010 ingħata sal-10 ta’ Novembru, 2010 sabiex jippreżenta r-rapport, filwaqt li b’email datata 11 ta’ Novembru, 2010 ingħata sas-17 ta’ Novembru, 2010.”

L-Artiklu 1.5 tal-Ftehim jitkellem dwar is-sottomissjoni ta’ rapport u dokumenti u jgħid hekk:

“Reference to the provisions relating to the submission of the technical implementation reports, financial statements and other documents referred to in Article 1.4 is made in Annex II.

The technical and financial implementation reports and other documents referred to in Article 1.4 must be submitted by the following deadlines:

- For EVS projects lasting from 6 to 24 months, a detailed statement of the costs incurred must be submitted within one month following the date when the utilization of prefinancing reaches the level specified in Article 1.4.2

- final report: within two months following the date for ending the action set out in Article 1.2.2.”

L-istess ftehim bejn il-partijiet jistipula l-effetti tat-terminazzjoni tal-ftehim f'Annex II.ii.4:

“In the event of termination, payments by the NA shall be limited to the eligible costs actually incurred by the beneficiary up to the date when termination takes effect, in accordance with Article II.17. costs relating to current commitments that are not due to be executed until after termination shall not be taken into account. The beneficiary shall have 60 days from the date when termination takes effect, as notified by the NA, to produce a request for final payment in accordance with Article II.15.4.

If no request for final payment is received within this time limit, the NA shall not reimburse the expenditure incurred by the beneficiary up to the date of termination and it shall recover any amount if its use is not substantiated by the technical implementation reports and financial statements approved by the NA.

By way of exception, at the end of the period of notice referred to in paragraph 3, where the NA is terminating the agreement on the grounds that the beneficiary has failed to produce the final technical implementation report and financial statement within the deadline stipulated in Article 1.5 and the beneficiary has still not complied with this obligation within two months following the written reminder sent by the NA by registered letter with advice of delivery or equivalent, the NA shall not reimburse the expenditure incurred by the beneficiary up to the date on which the action ended and it shall recover any amount if its use is not substantiated by the technical implementation reports and financial statements approved by the NA.”

Illi m'hemmx qbil bejn il-partijiet li l-kuntratt kien jipprovdi għal rifiżjoni tal-ammont riċevut għan-nefqa u l-ispiża tal-proġett. Fil-fatt, l-intimat qed jikkontendi li l-kuntratt kien jipprovdi li kellu jiġi sottomess ir-rapport sabiex jirċievi l-«grant», iżda ma kienx hemm provvdut li kellu jgħallas lura l-ammont li kien ġie mħallas mill-Aġenzija jekk ir-rapport ma jiġix ippreżentat fit-terminu stipulat fl-istess ftehim.

Madankollu, minn qari tal-klawsola f'Annex II.ii.4 tal-kuntratt imsemmija hawn fuq, jirriżulta li hemm preċiżament stipulat li l-Aġenzija għad trid tirkupra l-ammonti jekk l-użu tagħhom ma jkunx sostanzjat bir-rapporti tekniċi u l-istatements finanzjarji kif approvati. Illi huwa minnu li taħt il-klawsola li tipprovdi għas-sottomissjoni ta' rapport m'hemmx indikat dan, iżda l-ftehim irid jinqara in toto, stante li dan huwa provvdut bil-miktub aktar 'il quddiem taħt l-Annex II.ii.4.

Mix-xhieda ta' Marvic Anne Debono, Program Manager tal-Aġenzija rikorrenti rriżulta li r-rapport finali bil-firem kif rikjest u bid-dokumenti addizzjonali kif rikjest, kien sottomess fil-bidu tal-2011. F'dan il-kuntest, tajjeb li ssir referenza għall-email datata 29 ta' Novembru, 2010, Dok. XYZ, li ntbagħtet lill-intimat fejn infurmatu li kien hemm affarijiet neqsin fir-rapport li ssottometta. Jirriżulta wkoll li sussegwentement, intbagħtet debit note u/jew recovery note lill-intimat.

*L-intimat ilmenta tramite s-sitt eċċezzjoni, li huwa ma ngħata l-ebda estensjoni kif kien hemm indikat f'Annex II.15.4 fil-ftehim. Dan l-istess ilment jinsab rifless fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, fejn sostna li hu kellu jingħata estensjoni ta' tletin jum u mhux ta' ftit jiem kif fil-fatt ingħata. Izda, l-email datata 29 ta' Novembru, 2010, Dok. XYZ tindika b'mod ċar li kienet ser tingħata estensjoni oħra lill-intimat, sat-3 ta' Dicembru, 2010. Marvic Debono fl-affidavit tagħha xehdet li l-Manager tal-Aġenzija kien fakkar lill-intimat fl-obbligu tiegħu li jissottometti r-rapport tekniku skont l-**Artikolu 1.5 tal-Ftehim**, u meta fil-11 ta' Novembru, 2010, l-intimat kien għadu ma bagħatx ir-rapport ingħata estensjoni oħra għas-17 ta' Novembru, 2010. Minkejja l-estensjonijiet mogħtija, l-intimat għall-motivi, spjegati minnu lill-Aġenzija, partikolarment għax kien jirrisjedi barra minn Malta dak iż-żmien ma rnexxilux jippreżenta r-rapport komplut fit-terminu mogħti lilu permezz ta' din l-email. Illi kif jindika l-istess kuntratt B esebit mar-rikors promotur, iffirmit bejn il-partijiet, ir-rapport sottomess minn Steven Attard kellu jkun approvat. Illi meta l-intimat irċieva l-email Dok. XYZ li nfurmatu li kien jonqos aktar dokumenti u aktar firem tal-partiċipanti, in segwitu għas-sottomissjoni tar-rapport tiegħu, l-email kienet qed turi evidentement li r-rapport għadu mhux approvat ladarba kienu qed jiġu rikjesti dokumenti oħrajn. L-intimat Steven Attard fix-xhieda tiegħu in kontro-eżami qal li ma jiftakarx li ra dan id-dokument. Rigward it-terminu ta' żmien għall-estensjoni ċitat fl-istess sitt eċċezzjoni, jiġi osservat, li t-terminu ta' tletin jum indikat fl-istess eċċezzjoni huwa mehud mill-klawsoli relatati ma' Payment of Balance fil-ftehim u mhux mal-klawsoli speċifiċi dwar ir-rapport finali, u cioè` il-**klawsola 1.5 tal-ftehim**, Dok. B.*

Għalhekk, tiċċad is-sitt eċċezzjoni tal-intimat.

Jiġi dedott, li mill-fatti u mir-riżultanzi tal-atti tal-każ, jirriżulta ampjament ċar li kien fis-6 ta' Mejju, 2011 li l-intimat, ippreżenta r-rapport bil-firem kif rikjest. Izda, kif xehdet Marvic Anne Debono, meta ġie ppreżentat ir-rapport f'Mejju, 2011 kien tard wisq, kien evidentement aktar tard mill-estensjoni mogħtija fl-email Dok. XYZ. Għalhekk, din il-Qorti ma taqbilx ma dak sostnut mill-intimat fl-ewwel eċċezzjoni li hu kien ippreżenta r-rapport finali nhar is-17 ta' Novembru, 2010, għar-raġunijiet diġa' spjegati.

Dwar l-ilment tal-intimat li in segwitu għall-preżentata tar-rapport tiegħu, hu ma rċevix risposta bil-miktub, li jgħid li r-rapport ġie rifjutat, jingħad li meta l-intimat irċieva l-email Dok. XYZ li infurmatu dwar nuqqas ta' firem u nuqqas ta' dokumenti, kellu jkun ben konsapevoli li r-rapport kien għadu mhux approvat, kwindi jrid jiġi sottomess b'dak rikjest fl-email Dok. XYZ. Illi l-intimat reġa' ssoleva dan il-punt fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, fejn insista li l-karenza tar-rifjut li baqgħet ma ntbagħtix lilu, jimplika li ma kienx għad hemm terminazzjoni tal-ftehim kontrattwali. Madankollu, dan l-argument ma jreġix, għaliex ladarba kien notifikat li kien għad jonqos dokumenti u firem, kif rikjesti

x'jipproduċi, b'mod li l-approvazzjoni tal-proġett tiddependi pjenament minn dak li kien qed jiġi rikjest minnu. Għalhekk, ma kienx hemm bżonn tal-kelma speċifika li r-rapport ġie rifjutat. Fid-dawl tas-suespost, dak sottolineat fin-nota ta' sottomissjonijiet tal-intimat, li kienet l-Aġenzija li naqset milli tonora l-obbligi tagħha billi ma rrifjutatax ir-rapport u ma nbdietx proċedura għat-terminazzjoni, ma jregix.

Għaldaqstant, tiċċad ukoll l-ewwel eċċezzjoni u t-tieni eċċezzjonijiet tal-intimat.

Referibbilment għal dak sostnut fit-tielet eċċezzjoni tal-intimat, li huwa kien qed jirrisjedi barra minn Malta, u ma kellux a dispożizzjoni tiegħu kopja fiżika għad-dokumenti rikjesti, jiġi osservat, li kien hemm l-estensjoni li ngħatat da parti tal-Aġenzija proprju għal dan il-għan, li hu ma kienx qed jirrisjedi hawn Malta. Rigward dak sostnut fin-nota ta' sottomissjonijiet konklussiva tal-intimat, fejn fil-paragrafu 6 sostna li r-rapport finali ġie sottomess fil-ħin, iżda xi dokumenti li kienu diġa esebiti kienu intilfu mill-Aġenzija stess, dan mhuwiex bl-ebda mod ippruvat, u ma jirriżultax mill-atti tal-każ. Inoltre`, dak sostnut fin-nota ta' sottomissjonijiet, hu kunfligġenti mal-argumenti l-oħra u mal-eċċezzjonijiet tal-intimat, stante li dak eċċepit juri evidentement li minħabba li l-intimat kien qed jirrisjedi barra minn Malta, kien qed jeħtieġ u jippretendi aktar żmien sabiex jippreżenta d-dokumenti rikjesti mill-Aġenzija. Għalhekk, it-tielet eċċezzjoni mhux ser tintlaqa'.

Rigward dak eċċepit fir-raba' eċċezzjoni tal-intimat, u dak sottomess fin-nota ta' sottomissjonijiet, li l-proġett kien diġa seħħ peress li l-fondi kienu diġa ntużaw, din il-Qorti tirreferi għad-dokumenti esebiti mill-intimat, Dok. SA4, kopja tal-programm tal-proġett li saru bejn is-17 ta' Frar, 2007 u s-6 ta' Jannar, 2008, ma jirriżultax li l-proġett li l-intimat kien diġa sar. Di piu`, li kieku għall-grazzja tal-argument, kien diġa seħħ il-proġett ir-rikorrenti ma kienx ikollha l-bżonn li tibgħat l-email u tikkorrispondi mal-intimat fl-2010 sabiex jiġi sottomess ir-rapport finali biex ikun jista' jiġi approvat u tingħata l-grant. Inoltre`, minn Dok. SA7 emails esebiti mibgħuta bejn it-12 ta' Frar, 2008 sad-9 ta' April, 2008 juru li kienu saru f'ħlasijiet għal akkomodazzjoni għal partecipanti tal-proġett, li juru li kien hemm fondi allokati lill-intimat f'żewġ pagamenti. Illi del resto, l-intimat ma ċaħadx li huwa rċieva l-ammont li qed jiġi mitlub fir-rikors odjern, iżda qed iġħid li daww nefaqqhom għall-proġett. Huwa inkontestat il-fatt li l-intimat nafaq il-fondi għall-proġett. Iżda, l-ippern tal-vertenza odjerna mhijiex dik, iżda jekk kienx hemm ksur ta' obligazzjoni kontrattwali da parti tar-rikorrent, skont dak stipulat fil-kuntratt esebiti bħala Dok. B. Għalhekk, il-Qorti trid tistabbilixxi jekk kienx hemm ksur tal-obbligi kontrattwali da parti tal-intimat fil-konfront tal-Aġenzija rikorrenti, partikolarment għal dak stipulat dwar il-preżentazzjoni tar-rapport finali li kien jinkombi fuq l-intimat.

*Skont l-Artikolu 1.5 tal-Ftehim, kif suċitat, ir-rapport finali kellu jiġi ppreżentat fi żmien xahrejn mid-data imsemmija fi **klawsola 1.2.2 tal-***

ftehim, liema data indikata hi l-1 ta' Marzu, 2008, kwindi, meta gie pprezentat ir-rapport finali mill-intimat f'Novembru 2010, kien għadda perjodu ta' żmien ferm itwal mix-xahrejn stipulati fl-istess kuntratt iffirmat bejn il-partijiet. Għalhekk, il-klawsola citata fil-ħames eċċezzjoni, fejn hemm indikat li jrid jingħata terminu ta' disgħin gurnata biex jiġi approvat jew rifjutat ir-rapport, ma jreġix, anke għaliex dak citat jitratta speċifikament «Payment of Balance» u mhux ir-rapport finali li huwa l-pern tal-vertenza in eżami.

Għaldaqstant, tiċħad ir-raba', l-ħames u s-seba' eċċezzjoni tal-intimat.

III. KONKLUŻJONI

Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tiċħad l-eċċezzjonijiet tal-intimat għar-raġunijiet spjegati, u tilqa' t-talba tal-Koordinatur Nazzjonali tal-Aġenzija Programmi tal-Unjoni Ewropea billi tiddikjara u tiddeċiedi li l-intimat huwa responsabbli għall-ksur tal-Ftehim mertu ta' din il-kawża u għalhekk tikkundanna lill-intimat iħallas is-somma dovuta lir-rikorrenti u cioè s-somma ta' tmintax-il elf, ħames mija u sitta u għoxrin ewro u sbatax-il ċenteżmu (€18,526.17).

L-ispejjeż jithallsu mill-intimat.»

7. Il-konvenut Steven Attard appella minn din is-sentenza b'rikors imressaq fid-19 ta' Novembru, 2018, fejn l-aggravju huwa wieħed, ċjoè l-Ewwel Qorti naqset milli tagħmel apprezzament korrett tal-fatti u l-provi prodotti meta kkonkludiet illi l-konvenut appellant kien responsabbli għall-ksur tal-ftehim mertu tal-kawża in eżami. Għalhekk talab lil din il-Qorti:

“tħassar is-sentenza appellata billi filwaqt illi tiċħad it-talbiet kollha tal-Aġenzija appellata, hija tilqa' l-eċċezzjonijiet kollha tal-intimat appellant. Bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-aġenzija appellata.”

8. Il-Koordinatur appellat wieġeb għar-rikors tal-appell permezz ta' risposta datata 10 ta' Diċembru, 2018, fejn talab lil din il-Qorti sabiex tiċħad dan l-appell bil-konsegwenza li s-sentenza appellata tiġi kkonfermata.

9. Inżamm smiġh fil-25 ta' April, 2023, fit-23 ta' Mejju, 2023, u l-10 ta' Ottubru, 2023, u minn hemmhekk il-kawża tħalliet biex tingħata s-sentenza llum.

Konsiderazzjonijiet:

10. L-Ewwel Qorti rat illi din hija kawża fejn il-Koordinatur Nazzjonali tal-Aġenzja Programmi tal-Unjoni Ewropea qed jipproċedi kontra l-konvenut minħabba nuqqas ta' osservanza tal-ftehim iffirmit minnhom, bil-konsegwenza li qed jitlob lill-konvenut iħallas is-somma ta' €18,526.17 rappreżentanti s-somma avanzata lill-konvenut. Min-naħa l-oħra, l-Ewwel Qorti rat ukoll illi l-konvenut laqa' għall-pretensjoni tal-Koordinatur attur illi tali ammont ma huwiex dovut peress li skontu, huwa segwa l-obbligi imposti fuqu permezz tal-ftehim in kwistjoni, tant li t-talbiet dedotti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt. Wara li l-Ewwel Qorti evalwat il-provi u s-sottomissjonijiet tal-partijiet, hija waslet għall-konklużjoni illi t-talbiet tal-Koordinatur attur kienu fondati u għalhekk kellhom jintlaqgħu.

11. Fid-dawl ta' dan, il-konvenut Steven Attard, *qua* appellant, qiegħed iressaq l-appell in eżami, fejn jikkontendi li qed iħossu aggravat bis-sentenza appellata, in kwantu jgħid li l-Ewwel Qorti naqset milli tagħmel apprezzament korrett tal-fatti u l-provi prodotti. F'dan il-kuntest, l-aggravju ewlieni tal-konvenut jissejjes fuq erba' (4) binarji:

- a. *Is-sottomissjoni tar-rapport, l-estensjoni ta' tletin (30) ġurnata u l-approvazzjoni tar-rapport finali;*
- b. *It-terminu sabiex jiġi aċċettat ir-rapport finali;*
- c. *Il-prova li seħħ il-proġett;*
- d. *It-terminazzjoni tal-kuntratt.*

12. Jibda biex jingħad li dwar l-apprezzament ħażin tal-provi magħmul mill-Ewwel Qorti, tajjeb li jiġi mfakkar li, din il-Qorti bħala Qorti ta' reviżjoni ma tiddisturbax faċilment id-diskrezzjoni eżerċitata mill-Ewwel Qorti, sakemm ma tkunx manifestament żbaljata jew għax ikun hemm raġunijiet gravi biżżejjed, bil-konsegwenza li tkun ser titwettaq ingustizzja. Għalkemm din il-Qorti għandha tara u tifli l-valutazzjoni magħmula mill-Ewwel Qorti, m'għandhiex taqbad u twarrabha jekk ma jkunx hemm raġunijiet tabilhaqq serji biex tagħmel dan. Il-funzjoni ta' reviżjoni li trid tagħmel din il-Qorti ma twassalx bilfors biex twarrab id-diskrezzjoni tal-eżerċizzju tal-apprezzament tal-provi li jkun sar mill-Ewwel Qorti, bħallikieku ma sar xejn. Għall-kuntrarju, jekk jirriżulta li l-apprezzament tal-provi li jkun sar mill-Ewwel Qorti huwa wieħed sostnut mill-provi li jinsabu fl-atti, u li l-konklużjonijiet tas-sentenza appellata jkunu s-sinteżi tar-raġunament mibni fuq daww il-provi u t-tħaddim xieraq tal-liġi dwarhom, din il-Qorti ma twaqqax dik id-diskrezzjoni.

13. Kif ingħad minn din il-Qorti fis-sentenza fl-ismijiet **Nazzareno**

Cardona et v. Massimo Zahra et¹:

“...din il-Qorti tagħraf li bħala regola m’għandhiex tagħmel rivalutazzjoni tal-provi jew ta’ min imissu jitwemmen. F’ċirkostanzi bħal dawn, sakemm l-eżercizzju tal-apprezzament tal-provi fattwali li jsir mill-Ewwel Qorti ma jkunx fid-dieher wieħed irragonevoli, din il-Qorti ma tindaħalx biex tgħid x’kienet taħseb hi jew jekk l-apprezzament magħmul mill-ewwel Qorti kinitx tagħmlu bħalha². Madankollu, huwa minnu wkoll li din il-Qorti (diversament komposta) qalet li:

Il-Qorti tal-Appell għandha awtonomija sħiħa fl-apprezzament tal-fatti u għandha kull setgħa tinterpreta l-fatti mod ieħor minn kif tkun fehmithom qorti tal-Ewwel grad. Huwa minnu illi fejn tidhol kredibilità ta’ xhieda li l-Ewwel Qorti tkun semgħet viva voce qorti ta’ reviżjoni ma hijiex sejra faċilment tiddisturba l-apprezzament li tkun għamlet l-Ewwel Qorti, u lanqas ma taqleb il-konklużjoni tal-Ewwel Qorti meta din tkun għażlet bejn żewġ possibilitajiet ta’ interpretazzjoni ta’ fatt li t-tnejn ikunu plawsibbli. Madankollu, il-Qorti tal-Appell għandha s-setgħa tikkorreġi kull apprezzament ta’ fatt li jidhrilha li jkun żbaljat irrispettivament mill-gravità tal-iżball. Iżżid tgħid, anzi, li, aktar u aktar f’sistema bħal tagħna fejn jeżisti grad wieħed biss ta’ appell, il-Qorti tal-Appell tkun qiegħda tonqos mid-dmir tagħha jekk tabdika mir-responsabilità tagħha li tagħmel apprezzament awtonomu tal-fatti³.”

14. B’dawn il-prinċipji f’moħħ il-Qorti, sar eżami mill-ġdid tal-atti, fejn jirriżulta illi l-kronoloġija tal-fatti hija hekk:

- a. Il-konvenut issottometta l-applikazzjoni tiegħu lill-Aġenzija Programmi tal-Unjoni Ewropea sabiex jipparteċipa fil-programm *Youth in Action*, fi Frar 2007, fejn dan il-proġett kien jikkonsisti f’*Exchange Visit Project*, li jiffoka dwar il-kultura u l-anti-diskriminazzjoni;

¹ Deċiża mill-Qorti tal-Appell, is-16 ta’ Dicembru, 2019.

² **Josephine Agius v. Piju Theuma**, deċiża mill-Qorti tal-Appell, fis-26 ta’ Jannar, 2018.

³ **Dott. Antoinette Cutajar v. L-Onor. Dr. Joseph Muscat - Prim Ministru et.**, deċiża mill-Qorti tal-Appell, fl-14 ta’ Dicembru, 2018.

- b. Il-konvenut intalab jirrevedi l-applikazzjoni sottomessa minnu fi tliet (3) okkażjonijiet;
- c. L-Aġenzija bagħtet lill-konvenut ittra permezz ta' *email* nhar l-20 ta' Awwissu, 2007, li bih ikkonfermatlu illi l-proġett tiegħu kien intagħžel;
- d. L-Aġenzija nfurmat lill-konvenut permezz ta' *email* datata 30 ta' Ottubru, 2007 illi huma rċiew il-kuntratti appożiti mill-Kummissjoni Ewropea. Dakinhar stess, iżda permezz ta' *email* oħra, l-Aġenzija nfurmat lill-konvenut li huwa seta' jipproċedi bil-proġett qabel ma jiffirma l-kuntratt in kwistjoni u dan b'riskju għalih stess;
- e. L-Aġenzija nfurmat lill-konvenut permezz ta' *email* datata 26 ta' Novembru, 2007, sabiex jissottometti applikazzjoni oħra;
- f. Iż-żgħażaġħ li ħadu sehem f'dan il-proġett waslu Malta fis-27 ta' Diċembru, 2007, u telqu lura nhar is-6 ta' Jannar, 2008. Sabiex dan il-proġett seta' jseħħ, il-konvenut ħareġ ammont ta' flus minn butu, filwaqt illi dawk iż-żgħażaġħ li ħallsu huma stess għal numru ta' spejjeż sabiex jippartecipaw għall-proġett in kwistjoni, kellhom jiġu rifiżi madwar 70% tal-imsemmija spejjeż;

- g. Il-ftehim bejn l-Aġenzija u l-konvenut ġie ffirmat nhar is-6 ta' Marzu, 2008;
- h. Il-konvenut issottometta *Progress Report* skont **Artikolu 1.4.1 tal-ftehim**, iffirmit nhar l-4 ta' April, 2008, u fid-dawl ta' dan irċieva pagament ta' tmintax-il elf Ewro (€18,000) bħala pagament parzjali mis-somma globali ta' wieħed u tletin elf Ewro (€31,000);
- i. L-Aġenzija bagħtet *email* lill-konvenut nhar l-24 ta' Ġunju, 2010 fejn talbitu r-rapport finali;
- j. Fid-19 ta' Ottubru, 2010, l-Aġenzija bagħtet avviż finali permezz ta' *email* sabiex jiġi sottomess ir-rapport finali fejn il-konvenut ingħata estensjoni taz-żmien biex jagħmel dan;
- k. Fis-26 ta' Ottubru, 2010, l-Aġenzija bagħtet l-aħħar avviż permezz ta' *email*, fejn infurmat lill-konvenut li kellu sal-10 ta' Novembru, 2010, sabiex jissottometti r-rapport finali, filwaqt li ġie mgħarraf illi fin-nuqqas ta' dan, l-Aġenzija kienet ser tikkunsidra l-proġett terminat bil-konsegwenza li jingabru lura dawk il-flus mogħtija lilu;

- l. Fis-27 ta' Ottubru, 2010, il-konvenut irrisponda għall-*email* surreferita fejn staqsa għal iktar tagħrif, filwaqt li informa lill-Aġenzija li huwa jinsab jgħix l-Irlanda;
- m. Fit-28 ta' Ottubru, 2008, l-Aġenzija reġgħet fakkret lill-konvenut dwar l-obbligu tiegħu illi jissottometti r-rapport finali;
- n. Fil-11 ta' Novembru, 2010, il-konvenut ingħata estensjoni taż-żmien, billi hekk kellu sas-17 ta' Novembru, 2010, sabiex jissottometti r-rapport finali;
- o. Fis-17 ta' Novembru, 2010, il-konvenut permezz ta' *email* bagħat ir-rapport in kwistjoni, bla dokumenti;
- p. Fid-29 ta' Novembru, 2010, l-Aġenzija bagħtet *email* lill-konvenut fejn infurmatu li rċiviet ir-rapport finali tiegħu, kif ukoll li huwa naqas milli josserva r-regolamenti tal-Kummissjoni Ewropea. Barra minn hekk, il-konvenut ġie nfurmat illi flimkien mar-rapport, huwa kellu jissottometti wkoll numru ta' dokumenti. Għal dan il-għan, l-Aġenzija pprovdiet lill-konvenut b'estensjoni oħra taż-żmien sabiex il-konvenut jissottometti dak mitlub minnu. Fl-aħħar tal-*email*, il-konvenut ġie mgħarraf illi "*Failure in doing so will result in the submission of the debit note from the National Agency*";

q. Nhar is-6 ta' Diċembru, 2010, l-Aġenzija ħarġet avviż biex titħallas is-somma ta' tmintax-il elf, ħames mija, sitta u għoxrin Ewro, u sbatax-il ċenteżmu (€18,526.17);

r. Fis-6 ta' Mejju, 2011, il-konvenut bagħat lill-Aġenzija r-rapport finali.

15. Din il-Qorti tara illi ma huwiex kontestat illi l-qofol tal-kwistjoni hija proprju l-preżentata tar-rapport finali mill-konvenut lill-Aġenzija. Għalhekk, fid-dawl ta' dan, din il-Qorti rat ukoll il-ftehim iffirmit mill-partijiet, fejn l-aktar partijiet rilevanti huma s-segwenti:

a. Article 1.4.4 – Payment of Balance:

“The request for the payment of the balance shall be accompanied by the final technical implementation report and financial statement specified in Article 2.15.4.

The NA shall have 90 days to approve or reject the report and to pay the balance in accordance with Article 2.15.4, or to request additional supporting documents or information under the procedure laid down in Article 2.15.4. The beneficiary shall have 30 days in which to submit additional information or a new report. This additional delay to the beneficiary does not count against the delay foreseen for the approval of the report.

The NA may suspend the period for payment in accordance with the procedure in Article 2.16.2.”

b. Article 1.5 – Submission of Reports and Other Documents:

“Reference to the provisions relating to the submission of the technical implementation reports, financial statements and other documents referred to in Article 1.4 is made in Annex II.

The technical and financial implementation reports and other documents referred to in Article 1.4 must be submitted by the following deadlines:

- For EVS projects lasting from 6 to 24 months, a detailed statement of the costs incurred must be submitted within one month following the date when the utilization of prefinancing reaches the level specified in Article 1.4.2

- Final report: within two months following the date for ending the action set out in Article 1.2.2.

c. Article 2.11.2 – Termination by the National Agency:

*“The NA **may decide to terminate the agreement**, without any indemnity on its part, in the following circumstances:*

(...)

*(b) **if the beneficiary fails to fulfil a substantial obligation incumbent on him under the terms of the agreement**, including its annexes;*

(...)

*(g) **if the beneficiary has intentionally or by negligence committed a substantial irregularity in performing the agreement** or in the event of fraud, corruption or any other illegal activity on the part of the beneficiary to the detriment of the European Communities’ financial interests; **a substantial irregularity consists of any infringement of a provision of an agreement or regulation resulting from an act or an omission on the part of a beneficiary which causes or might cause a loss to the Community budget.**”*

d. Article 2.11.3 – Termination Procedure:

*“The procedure is **initiated by registered letter** with advice of delivery or equivalent.*

In the cases referred to in points (a), (b) and (d) of paragraph 2, the beneficiary shall have 30 days to submit his observations and take any measures necessary to ensure continued fulfilment of his obligations under the agreement. If the NA fails to confirm acceptance of these observations by giving written approval within 30 days of receiving them, the procedure shall continue to run.

When notice is given termination shall take effect at the end of the period of notice, which shall run from the date when notification of the NA's decision to terminate the agreement is received.

If notice is not given in the cases referred to in points (c), (e), (f) and (g) of paragraph 2, termination shall take effect from the day following the date on which notification of the NA's decision to terminate the agreement is received."

e. Article 2.11.4 – Effects of Termination:

"In the event of termination, payments by the NA shall be limited to the eligible costs actually incurred by the beneficiary up to the date when termination takes effect, in accordance with Article II.17. costs relating to current commitments that are not due to be executed until after termination shall not be taken into account. The beneficiary shall have 60 days from the date when termination takes effect, as notified by the NA, to produce a request for final payment in accordance with Article II.15.4. If no request for final payment is received within this time limit, the NA shall not reimburse the expenditure incurred by the beneficiary up to the date of termination and it shall recover any amount if its use is not substantiated by the technical implementation reports and financial statements approved by the NA.

By way of exception, at the end of the period of notice referred to in paragraph 3, where the NA is terminating the agreement on the grounds that the beneficiary has failed to produce the final technical implementation report and financial statement within the deadline stipulated in Article 1.5 and the beneficiary has still not complied with this obligation within two months following the written reminder sent by the NA by registered letter with advice of delivery or equivalent, the NA shall not reimburse the expenditure incurred by the beneficiary up to the date on which the action ended and it shall recover any amount if its use is not substantiated by the technical implementation reports and financial statements approved by the NA.

By way of exception, in the event of improper termination by the beneficiary or termination by the NA on the grounds set out in points (e), (f) or (g) of paragraph 2, the NA may require the partial or total repayment of sums already paid under the agreement on the basis of technical implementation reports and financial statements approved by the NA, in proportion to the gravity of the failings in question and after allowing the beneficiary to submit his observations."

f. Artikolu 2.15.4 – Payment of Balance:

“Payment of the balance, which may not be repeated, is made **after the end of the action on the basis of actual implementation and the costs actually incurred by the beneficiary in carrying out the action**. It may take the form of a recovery order where the total amount of earlier payments is greater than the amount of the final grant determined in accordance with Article 2.17.

By the appropriate deadline indicated in Article 1.5, the beneficiary shall submit a request for payment of the balance accompanied by the following documents:

- **a final report of the implementation action;**

(...)

The documents accompanying the request for payment shall be drawn up in accordance with the provisions of Article 1.5 and the annexes. The beneficiary shall certify that the information provided in his request for payment is complete, accurate and honest; in particular, he shall certify that the costs incurred can be considered as being eligible within the meaning of the agreement and that his request for payment is substantiated by documentation which may be checked.

On receipt of these documents, the NA shall have the period specified in Article 1.4 in order to:

- approve the final report on implementation of the action;
- **ask beneficiary for supporting documents or any additional information it deems necessary to allow the approval of the report;**
- reject the report and ask for the submission of a new report.

Failing a written reply from the NA within the time limit for scrutiny indicated above, the report shall be deemed to have been approved. Approval of the report accompanying the request for payment shall not imply recognition of their regularity or of the authenticity, completeness and correctness of the declarations and information they contain,

Requests for additional information or a new report shall be notified to the beneficiary in writing. The beneficiary shall have the period laid down in Article 1.4 to submit the information or new documents as requested. If additional information is requested, the time limit for scrutiny shall be extended by the time it takes to obtain this information. Where a report is rejected and a new report requested, the approval procedure described in this Article shall apply. In the event of renewed rejection, the NA reserved the right to terminate the agreement by invoking Article 2.11.2(b).»

16. Stabbilit il-premess, din il-Qorti tara illi l-konvenut appellant mhux jaqbel mad-deċiżjoni appellata fir-rigward: (i) is-sottomissjoni tar-rapport, (ii) l-estensjoni ta' tletin (30) ġurnata sabiex jipprovdi dokumenti ulterjuri, (iii) it-terminu sabiex jiġi aċċettat ir-rapport finali u l-approvazzjoni tiegħu, (iv) it-terminazzjoni tal-kuntratt, u (v) l-prova li seħħ il-proġett in kwistjoni. Din il-Qorti ser tibda tikkonsidra kull wieħed minn dawn il-kwistjonijiet.

17. Fir-rigward tas-sottomissjoni tar-rapport finali, l-estensjoni ta' tletin (30) ġurnata sabiex jipprovdi dokumenti ulterjuri, u t-terminu sabiex jiġi aċċettat ir-rapport finali u l-approvazzjoni tiegħu, u t-terminazzjoni tal-ftehim, l-appellant, sabiex isaħħaħ l-argument tiegħu, iqajjem numru ta' kwistjonijiet:

- a. Huwa ppreżenta r-rapport finali tiegħu nhar is-17 ta' Novembru, 2010, u dan minkejja li l-Aġenzija talbitu jipprovdiha numru ta' dokumenti. Skontu, jibqa' l-fatt illi r-rapport finali ġie ppreżentat fit-terminu mogħti lilu mill-Aġenzija;
- b. In segwitu għall-preżentata tar-rapport finali tiegħu fis-17 ta' Novembru, 2010, l-Aġenzija qatt ma infurmatu li kienet qed tirrifjuta l-imsemmi rapport. Jisħaq illi l-Aġenzija kellha l-obbligu li taċċetta jew tirrifjuta r-rapport tiegħu, u dan irrispettivament jekk intalbux

dokumenti ulterjuri jew le. Jagħmel referenza għall-**Artikolu 2.15.4** (*Payment of the Balance*), u jgħid illi f'każ li l-appellant intalab jipprovdi xi dokumenti, huwa kellu t-terminu ta' tletin (30) ġurnata sabiex jirregola l-pożizzjoni tiegħu, bil-konsegwenza illi f'każ li l-appellant ma jagħmilx kif mitlub fiż-żmien mogħti lilu, l-Aġenzija kien ikollha l-obbligu illi tinforma lill-appellant illi r-rapport ma kienx approvat, u kien ikollha l-fakoltà tibda l-proċedura għat-terminazzjoni tal-kuntratt;

- c. In-nuqqas tal-Aġenzija illi tikkomunika miegħu wara li bagħat ir-rapport nhar is-17 ta' Novembru, 2010, fit-termini tal-**Artikolu 2.15.4** (*Payment of Balance*) għandu jitqies illi l-Aġenzija aċċettat tali rapport;
- d. Il-preżentata tar-rapport finali hija direttament marbuta mal-klawsoli rigward il-*payment of balance* f'**Artikolu 2.15.4**;
- e. Skont l-appellant, it-terminu ta' xahrejn li fih kellu jitlesta r-rapport finali u dan skont id-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti, ma jreġix. Kienet l-Aġenzija stess li għażlet li tagħti l-estensjonijiet lill-appellant biex jippreżenta r-rapport finali tiegħu, u dan minkejja li ma kien hemm l-ebda komunikazzjoni bejniethom għal sentejn sħaħ.

18. Min-naħa l-oħra, il-Koordinatur appellat jgħid illi r-rapport finali tal-appellant ma ġiex ippreżentat fit-terminu ta' xahrejn kif stipulat fil-kuntratt, u għalhekk l-Aġenzija kkomunikat mal-konvenut appellant sabiex jippreżenta r-rapport finali tiegħu sabiex ikun jista' jieħu l-kumplament tal-fondi allokat li għal proġett tiegħu. Minkejja d-diversi estensjonijiet, il-konvenut ippreżenta r-rapport finali tiegħu fis-17 ta' Novembru, 2010, li skont l-Aġenzija ma kienx komplet ġaladarba kellu nieqsa xi dokumenti li jissostanzjaw l-infiq tal-fondi. Kien għalhekk illi fid-dawl tal-**Artikolu 1.4.4** (*Payment of Balance*), l-Aġenzija fiż-żmien ta' disgħin (90) jum mogħti lilha, talbet dokumentazzjoni ulterjuri. Madankollu, il-Koordinatur jgħid li għalkemm il-konvenut ingħata żmien biżżejjed biex jipprovdi d-dokumenti neqsin, huwa xorta waħda baqa' inadempjenti.

19. Magħdud mal-premess, il-Koordinatur appellat jispjega illi l-appellant ġie avżat fil-11 ta' Novembru, 2010, illi jekk ma jippreżentax ir-rapport finali saż-żmien mogħti lilu, tali aġir kien ser jikkwalifika għat-terminazzjoni tal-ftehim bil-konsegwenza li jkollhom jiġbru lura l-fondi mogħtija lilu sa dakinhar. Saħansitra, wara li huwa ppreżenta r-rapport tiegħu fis-17 ta' Novembru, 2010, l-Aġenzija permezz ta' *email* datata 29 ta' Novembru, 2010, infurmatu illi jekk jonqos milli jipprovdi d-dokumentazzjoni meħtieġa, huma kienu ser jipproċedu bid-*debit note*.

20. Wara li din il-Qorti ħadet konsiderazzjoni taż-żewġ verżjonijiet, jidhrilha illi fl-ewwel lok għandu jiġi stabbilit, u dan bil-maqlub ta' dak li saħqet dwaru l-Ewwel Qorti, illi r-rapport finali, mertu tal-kawża in eżami, huwa marbut mal-ħlas tal-bilanċ finali tal-proġett. Mill-kuntratt vinkolanti bejn il-partijiet, jirriżulta illi hemm dak li jissejjaħ il-*pre-financing* (**Artikolu 1.4.1**), u l-*payment of balance* (**Artikolu 1.4.4**). Issa, il-kawża li għandha quddiemha din il-Qorti tikkonċentra biss fuq il-*payment of balance* – għalhekk għal din il-Qorti, dan huwa l-punt tat-tluq.

21. Ġaladarba l-*exchange visit* saret b'suċċess, u kien hemm lok illi l-proġett jingħalaq b'mod definittiv, skont **Artikolu 2.15.4 tal-ftehim**, il-konvenut appellant kellu l-obbligu illi skont it-terminu stabbilit **f'Artikolu 1.5 tal-istess kuntratt**, jissottometti talba għall-ħlas rimanenti dovuti lilu, liema talba kellha tkun akkumpanjata, fost oħrajn, ma' rapport finali. Għalhekk din it-talba, flimkien mad-dokumenti imsemmija **f'Artikolu 2.15.4 tal-ftehim**, kellha ssir mill-appellant fi żmien xahrejn, liema żmien kellu jibda jiddekorri minn dakinhar li ntemmet l-*exchange visit*. Però din il-Qorti tara illi ġaladarba, il-ftehim gie ffirmat mill-partijiet xahrejn wara li seħħet l-*exchange visit*, b'sens loġiku, dawn ix-xahrejn kellhom jibdew jiġru mill-ġurnata tal-iffirmar tal-kuntratt.

22. Għal xi raġuni jidher illi dan ma seħħx, u fil-fatt il-konvenut appellant stess ammetta illi huwa ma ressaq l-ebda talba għall-ħlas bilanċjali u r-

rapport finali fi żmien xahrejn. Jispjega illi għalkemm kien jaf li huwa kellu jissottometti rapport finali fi żmien xahrejn minn wara li ntemmet l-*exchange visit*, dan ma setax jagħmlu għaliex kien għadu ma rċevix il-flus tal-*pre-financing*.⁴ Madankollu, din il-Qorti tara illi fin-nota ta' sottomissjonijiet tal-appellant, huwa jgħid illi wara li ppreżenta l-*progress report* nhar l-4 ta' April, 2008, huwa rċieva pagament parzjali ta' tmintax-il elf Ewro (€18,000).⁵ Magħdud ma' dan, fir-rikors tal-appell, l-appellant jgħid ukoll li mill-2008 sal-2010 ma kien hemm l-ebda komunikazzjoni mal-Aġenzija.⁶ Fil-fatt mill-atti jirriżulta, u dan kif ukoll ikkonfermat mill-konvenut appellant, illi kienet l-Aġenzija stess illi nhar l-24 ta' Ġunju, 2010, ikkomunikat miegħu sabiex iressaq talba għall-ħlas rimanenti dovuti u r-rapport finali. Dan jidher li sar bir-rieda tajba tal-Aġenzija, għalkemm f'dak l-istadju jidher ċar illi din kellha kull dritt illi minflok tfakkar lill-appellant bl-obbligi tiegħu, taqbad u tittermina l-ftehim vinkolanti bejniethom billi tibda l-proċedura għall-imsemmija terminazzjoni fit-termini tal-**Artikolu 2.11.2** u **Artikolu 2.11.3**. Magħdud ma' dan, jirriżulta ukoll li minħabba li l-appellant mar jgħix barra minn xtutna, l-Aġenzija kompliet tagħti lill-appellant estensjonijiet taż-żmien sabiex jagħmel dak mitlub minnu fil-ftehim.

⁴ Ara l-kontroeżami ta' Steven Attard, a fol. 146.

⁵ Fol. 165.

⁶ Ara r-rikors tal-appell ta' Steven Attard.

23. Din il-Qorti tara illi l-ammissjoni tal-appellant li ma osservax il-klawsoli tal-ftehim fir-rigward tat-talba tiegħu għall-ħlas tal-bilanċ dovut lilu u l-preżentata tar-rapport finali, kellha tingħata piż xieraq mill-Ewwel Qorti.

24. Jiġi mfakkar illi apparti d-duttrina legali tal-*pacta sunt servanda*, li sewwa sew għamlet referenza għaliha l-Ewwel Qorti, din tal-aħħar kellha ukoll tagħmel referenza għall-**Artikolu 693 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta**, li jgħid *“Kull ammissjoni ta' fatt, sew bil-miktub kemm bil-fomm, magħmula fil-Qorti kemm barra mill-Qorti, tista' tittiehed bħala prova kontra l-parti li tagħmilha”*. Fid-dawl ta' dan, il-Qrati tagħna jgħallmu illi *“Skond il-liġi tal-proċedura, l-ammissjoni, bħala konfessjoni ġudizzjarja, hija “r-regina probationum” u biżżejjed biex il-proċess jingħalaq”* (ara **Carmelo Bonnici noe v. Ronald Farrugia et**, deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-26 ta' Ottubru, 1970).

25. Fil-fehma ta' din il-Qorti, ir-rieda tajba tal-Aġenzija illi tfakkar u tagħti l-estensjonijiet taż-żmien lill-appellant sabiex jippreżenta dak li kien mistenni minnu għall-finalizzazzjoni tal-proġett, huma rrelevanti f'dan l-istadju, mhux biss minħabba l-ammissjoni tal-appellant, iżda iktar u iktar fid-dawl tal-fatt illi f'**Artikolu 2.3 (Supplementary Agreements)** tal-ftehim iffirmit, hemm stipulat f'subinċiż 1, illi *“any amendment to the grant conditions must be subject of a written supplementary agreement. No oral agreement may bind the parties to this effect”*. Dan ifisser illi minkejja kull

deċiżjoni jew ftehim bejn il-partijiet dwar meta setgħet issir it-talba għall-
ħlas tal-bilanċ rimanenti u l-preżentata tar-rapport finali, li ma
mmaterjalizzax ruħu fi ftehim supplimentari bil-miktub, ma għandu jkollu l-
ebda saħħa legali, tant illi f'dan l-istadju tali aġir mill-partijiet huwa
rrelevanti.

26. Għalhekk, din il-Qorti tara illi ma hemmx lok illi tidhol fl-ilment tal-
appellant dwar l-estensjoni ta' tletin (30) jum sabiex jippreżenta
dokumentazzjoni ulterjuri, it-terminu sabiex jiġi aċċettat ir-rapport finali u
l-approvazzjoni tiegħu, għaliex l-iżball primarju jinsab fin-nuqqas tal-
appellant illi jressaq it-talba tiegħu għall-ħlas tal-bilanċ dovut lil flimkien
mad-dokumenti meħtieġa, fiż-żmien stipulat. Jidher ċar illi l-appellant ma
kellu l-ebda interess illi jressaq tali talba.

27. Madankollu, din il-Qorti tara illi hekk kif il-konvenut appellant kellu l-
obbligi tiegħu, min-naħa l-oħra anke l-Aġenzija kellha l-obbligi tagħha. Fil-
fehma ta' din il-Qorti, fin-nuqqas lampanti tal-konvenut appellant illi jonora
l-obbligi tiegħu, l-Aġenzija kellha taġixxi immedjatament jekk riedet li
tittermina l-ftehim u mhux tħalli sal-aħħar minuta sabiex tagħlaq il-proġett
bil-konsegwenza li bdiet tagħti l-estensjonijiet kif jidhrilha. Kif ikkonfermat
Marvic Debono fl-affidavit tagħha stess, l-Aġenzija kellha l-obbligu li

tagħlaq il-proġetti li kienu magħżula għall-fondi matul is-sena 2007 u dan sa Diċembru tal-2010.⁷

28. Din il-Qorti ma għandha l-ebda dubju li l-Aġenzija aġixxiet in *buona fide* meta fakkret lill-konvenut dwar l-obbligi tiegħu, madankollu jidher ċar illi l-Aġenzija setgħet imxiet aħjar fir-rabta tal-ftehim. Mill-atti jidher illi kien lejn l-aħħar tas-sena 2010 illi l-Aġenzija bdiet tgħid lill-konvenut appellant illi jekk ma jipprovdi id-dokumentazzjoni neċessarja, dan l-aġir tiegħu kien ser iwassal għat-terminazzjoni tal-ftehim. F'għajnejn din il-Qorti, din ma kellhiex tkun il-proċedura segwita mill-Aġenzija, iżda kellha tibgħat ittra reġistrata, motivata u ndikattiva ta' dak li kellha f'moħħha.

29. Minkejja l-premess u anke jekk l-Aġenzija ma mxietx mat-termini stretti tal-ftehim fir-rigward tat-terminazzjoni tal-ftehim, huwa ferm ċar illi hekk kif il-konvenut appellant ġie rinfaċċjat bil-kliem "*terminazzjoni*" fl-*emails* tal-Aġenzija, huwa xorta waħda baqa' jkaxkar saqajh. Dan, jekk xejn, ikompli jikkonferma l-passivita' u n-negliġenza tal-konvenut appellant.

30. Għalhekk fiċ-ċirkostanzi, din il-Qorti tara illi n-nuqqas serju kien dak tal-konvenut u dan iktar u iktar meta **f'Artikolu 2.1.1** tal-ftehim jingħad illi "*the beneficiary shall have sole responsibility for complying with any legal*

⁷ Fol. 44.

obligations incumbent on him”. Huwa ċar illi l-appellant ma kellux jistenna lill-Aġenzija tfakkru, jew tipprova tittermina l-kuntratt sabiex iressaq it-talba tiegħu għall-ħlas tal-bilanċ dovut lilu u l-ippreżentar tar-rapport finali, iżda kellu jaġixxi waħdu u dan fid-dawl tal-*onus* inkombenti fuqu permezz tal-ftehim li ntrabat bih.

31. Fir-rigward tal-*prova li seħħ il-proġett*, l-appellant jgħid illi l-proġett kien diġà seħħ meta l-ftehim ġie ffirmat, u għalhekk kienet żbaljata l-Ewwel Qorti meta saħqet il-kontra. Din il-Qorti tara illi mill-atti ma hemm l-ebda dubju illi l-*visit exchange* ta' numru ta' żgħażaġh barranin ġewwa Malta seħħ fil-perjodu bejn is-27 ta' Diċembru, 2007 u s-6 ta' Jannar, 2008. Għalhekk il-proġett li dwaru sar il-ftehim, mertu tal-każ in kwistjoni u ċjoè l-*visit exchange*, kien tabilhaqq sar. Madankollu, u dan fid-dawl tal-konsiderazzjoni appena mogħtija f'din is-sentenza, huwa inkonfutabbli illi jingħad li l-proġett kien għadu ma seħħx fit-totalità tiegħu peress li l-obbligi marbuta mal-istess proġett li kienu jinkombu fuq il-konvenut appellant kienu għadhom ma ġewx sodisfatti.

32. Din il-Qorti ma għandha l-ebda dubju illi hekk riedet tfisser l-Ewwel Qorti fis-sentenza tagħha u dan minkejja illi hija attribwiet lill-kelma “*proġett*” it-tifsira kumulattiva li tinkludi l-*visit exchange* kif ukoll l-issodisfar tal-obbligi kollha elenkati fil-ftehim in kwistjoni, b'dana illi ma jkun fadal l-ebda pendenza bejn il-partijiet.

33. Għalhekk, l-aggravju tal-konvenut appellant qed jiġi miċħud.

Deċide

Għaldaqstant għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda tiċċad l-appell imressaq mill-konvenut Steven Attard, u tikkonferma s-sentenza tal-Ewwel Qorti.

Rigward l-ispejjeż tal-Ewwel Qorti, kull parti għandha tassumi l-ispejjeż tagħha għal darbha kien nuqqas tal-appellant illi ma ressaqx it-talba għall-ħlas tal-bilanċ dovut flimkien mar-rapport finali fiż-żmien stipulat fil-ftehim, filwaqt li l-Aġenzija kellha min-naħa l-oħra taġixxi f'hin adegwat sabiex taqbad u tittermina l-ftehim skont il-proċedura. Min-naħa l-oħra, l-ispejjeż tal-appell odjern għandhom jiġu assunti mill-konvenut appellant.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Joseph R. Micallef
Imħallef

Tonio Mallia
Imħallef

Deputat Registratur
gr